

સંસ્કારિતાની ઈજરાશાહી હોય ખરી?

ત્રણેક વર્ષ પહેલાંની વાત છે. રોજની જેમ હું પેપર વાંચતી હતી. જૂન મહિનો હતો અને બારમા ધોરણની પરીક્ષાનું રિઝલ્ટ આવ્યું હતું. લગભગ આખું પહેલું પાનું કોમર્સ અને સાયન્સના તેજસ્વી વિદ્યાર્થીઓના ફોટા અને નામોથી ભરાઈ ગયું હતું. હું તો શિક્ષકની દીકરી અને વ્યવસાયે પણ શિક્ષક, તેથી આ હોશિયાર વિદ્યાર્થીઓને જોઈને હંમેશાં ખૂબ હરખાઉં. આપણે બધાં મનોમન જાણીએ છીએ કે બોર્ડમાં આવવું તે કાંઈ કોઈની હોશિયારીનું સાચું પરીક્ષણ નથી, છતાંય લાખો વિદ્યાર્થીઓમાં એકથી દસમાં આવવા માટે હોશિયારી ઉપરાંત ધગશ, મહેનત કરવાની શક્તિ તથા બીજા ઘણાબધા ગુણોની જરૂરિયાત હોય છે.

બધા ફોટાઓમાં એક છોકરાનો ફોટો મારું ખૂબ જ ધ્યાન ખેંચી ગયો. તેની પરથી નજર જ ન હટે. ખૂબ જ પાતળો, ફિક્કો અને આંખમાં ગજબની ચમક. વિદ્યાનું, ખાનદાનીનું એક અકળ તેજ અને ખુમારી. ફોટા સાથે તેનું નામ માત્ર હતું શૈલેશકુમાર કિશનલાલ ડામોર. બારમા સાયન્સમાં ડાંગ જિલ્લાના આહવા સેન્ટરમાંથી બેઠેલો અને આઠમો આવેલો. બસ, આથી વધુ કોઈ માહિતી ન મળી.

બીજા દિવસે પેપરમાં શૈલેશકુમારનો ફરી ફોટો જોઈને હું નવાઈ પામી. આ વખતે તેનો ઇન્ટરવ્યૂ પણ હતો. આખોય ઇન્ટરવ્યૂ હું ખૂબ જ રસપૂર્વક વાંચી ગઈ. ખૂબ જ ગરીબ કુટુંબના પાંચ ભાઈભાંડુમાંથી શૈલેશ સૌથી મોટો હતો. બાપુ નાની-મોટી મજૂરીનું કામ કરે અને મા વાંસની ચીજવસ્તુઓ બનાવવા જાય. દિવસના રૂ. ૪૦/- ની કુલ આવક. કમાણીનું બીજું કોઈ સાધન નહીં. ઇન્ટરવ્યૂમાં શૈલેશે આગળ ભણવાની કોઈ જ ઈચ્છા વ્યક્ત કરી ન હતી. ગામથી દૂર, સારી કૉલેજમાં ભણવું તેને પરવડે તેમ હતું જ નહીં.

શૈલેશના અંધકારમય ભવિષ્ય વિશે વિચારતાં હું ખૂબ દુઃખી થઈ ગઈ. આ તેજસ્વી વિદ્યાર્થીનો હાથ

પકડનાર કોઈ નહીં મળે? આપણે આપણાં બાળકોને મોંઘા મોંઘા પુસ્તકો, ગાઇડો, રેફરન્સ બુક્સ, સ્યોર રાજેશન, અપેક્ષિત, છેલ્લાં દસ વર્ષનાં પેપરોના સેટ, બધું જ ધડાધડ અપાવી દઈએ છીએ. મોંઘીદાટ સ્કૂલોમાં ભણવા મોકલીએ છીએ. લટકામાં, દરેક વિષયનાં ટ્યૂશન રાખીએ, કોચિંગ ક્લાસમાં મોકલીએ. બાળક થાકી ન જાય તે માટે તેને લેવા-મૂકવા જઈએ કે ટુ-વ્હીલર અપાવી દઈએ. ગજા ઉપરાંતનો ખર્ચો કરી કાઢીએ. બીજી તરફ, ક્યાં ડાંગનો આ આદિવાસી છોકરો! જીવનજરૂરિયાતની સામાન્ય ચીજવસ્તુઓ વગર પણ બોર્ડમાં આઠમો આવ્યો હતો. ન કોઈ ટ્યૂશન, ન કોઈ કોચિંગ ક્લાસ. બસ, મહેનત, ધ્યેય પ્રાપ્તિ માટેની અદમ્ય ઝંખના.

ઇન્ટરવ્યૂ લેનારે છેક નીચે શૈલેશકુમારનું સરનામું આપ્યું હતું. મેં મનોમન કંઈક વિચારીને તેને એક પોસ્ટકાર્ડ લખ્યું. ફક્ત ચાર લીટીનું. ‘ભાઈ શૈલેશ, અભિનંદન. તારા જેવા તેજસ્વી વિદ્યાર્થીએ ફક્ત પૈસાની તકલીફને કારણે ભણવાનું ન છોડવું જોઈએ. મને મળવા અમદાવાદ આવી શકીશ?’

મારા બાપુજી તે વખતે જ મોર્નિંગ વોક લઈને પાછા ફર્યા હતા. પોસ્ટકાર્ડ જોઈને મને કહે, ‘બેટા, આ ગરીબ છોકરો છેક ત્યાંથી અહીં આવશે કેવી રીતે? બસભાડું ક્યાંથી કાઢશે? તેની પાસે એક જોડી સરખાં કપડાંય નહીં હોય. ફોટામાં તેનું શર્ટ જોયું?’ મને મારી ભૂલ સમજાઈ. મેં પોસ્ટકાર્ડમાં એક લીટી ઉમેરી, ‘જો તું મને મળવા માગતો હોય તો તારું જવા-આવવાનું ભાડું તથા કપડાં-લત્તાનો ખર્ચો હું ભોગવીશ.’ ચારેક દિવસ પછી મને મારા જેવું જ પોસ્ટકાર્ડ મળ્યું. ફક્ત ચાર લીટીનું. ‘મુ. બહેન, ખૂબ ખૂબ આભાર. હું આપને મળવા આવુર છું. અનુકૂળ તારીખ, સ્થળ તથા સમય જણાવશો. લિ... મેં તરત જ મારા બાપુજીના કહેવા મુજબ જરૂરી પૈસા અને ફાઉન્ડેશનની ઓફિસનું સરનામું તેને મોકલ્યાં. નક્કી કરેલા દિવસે તે મારી ઓફિસે આવી પહોંચ્યો.

NCON TURBO TECH PVT. LTD.

Nainesh Varma M: +91 9624442506

Braj Projects P. Ltd.

RCC Chimney Construction

Jeet Varma M: +91 7600998117